

Din istoricul liceului din Solca

Istoricul scolii din Solca, una dintre cele mai vechi scoli din judetul Suceava, își afla începuturile în primele decenii ale secolului al XIX-lea. Deși scoala a traversat o perioadă destul de zbuciumată din istoria neamului nostru, în care uneori edificiul ei a fost distrus din temelii, s-au pastrat totuși unele marturisiri destul de lacunare despre activitatea ei vreme de circa un secol și mai numeroase în ultima parte a existenței ei. Astfel un paroh nota în mai 1901 în condica cronicala a parohiei ca "Scoala e în Solca chiar de cinci clase și ea e activată în anul 1820". Dar nu același număr de clase au existat de la bun început, ci doar o singură clasă, pentru că mult mai târziu să crească numărul lor.

Astfel aceeași marturie menționează faptul că abia "La anul 1896 s-au largit scoala din Solca de la o clasă la patru clase." Scurgerea unei perioade atât de îndelungate de la înființarea ei și până la construirea unor noi clase, nu este altceva decât o expresie a lipsei de interes a monarhiei austriece de a dezvolta învățământul și de a ridica astfel gradul de cultură a populației de o altă origine etnică și de pe un teritoriu pe care îl voia al ei pentru totdeauna. În același timp populația autohtonă se zbatea în tot felul de nevoi neavând mijloacele necesare pentru a urma cursurile scolii, cum spune același izvor: "din cauza sărăciei lor celei mari". Aceasta și explică dezamagirea parohului precum "ca la cursul repetitor nu e nici un copil de ai noștri".

Tocmai această situație a determinat ca în 1906 "în scopul sprijinirii copiilor sarmani de la scoala din localitate să aranjeze un concert vocal" și "un concert instrumental" pentru a se cumpăra "din venitul curat haine și încălțăminte" pentru acești copii. Totodată statul austro-ungar urmărind să-și permanentizeze stăpânirea într-un teritoriu, cu majoritate zdrobitoare românească, răpit din trupul Moldovei în 1775, a căutat ca și prin intermediul scolii să-și înfaptuiască politica sa de germanizare, lucru observat și în cazul scolii din Solca. Căci așa cum remarca izvorul menționat mai sus "Caracterul scoalei e însă germano-român-occidental" și "li se preda mai mult în limba germană și astfel nici nu pot ei propăși corespunzător cerinței timpului". Cu toate aceste opreliști însă, dorința de cultură a populației românești a crescut tot mai mult așa încât un alt paroh, specifică pe la 1907 ca atunci "când am venit la Solca, am aflat o scoala mixtă de șase clase dintre cari, clasele cele patru de jos cu paralele, majoritatea copiilor era români și anume cam 316".

Corpul didactic al acestei scoli cuprindea pe următorii: 1. Gheorghe Piotrovski - învățator superior 2. Gheorghe Dorofteiu - învățator definitiv 3. Teodor Olariu - învățator definitiv 4. Dimitrie Dorofteiu - învățator auxiliar 5. Eusebie Braha - învățator auxiliar 6. Eusebie Smericinski - învățator auxiliar 7. Temistocle Prelici - învățator auxiliar 8. Otilia Orkiz - învățătoare auxiliara 9. Emilia Gaube - învățătoare auxiliara A urmat, după 1907, o perioadă până prin 1920, lipsită de informații, datorită primului război mondial, care a avut consecințe nefaste asupra localității și populației în general, cât și asupra scolii, urmele tranșelor săpate de o parte și de alta a localității Solca, în care s-au instalat trupele combatante, mai văzându-se și astăzi.

Datorită luptelor ce s-au purtat, multe locuințe și odată cu acestea și edificiul scolii, au fost distruse. După terminarea războiului scoala și-a reluat cursurile, situație confirmată de un proces verbal din 18 sept. 1920, cu ocazia "conferinței locale" (consiliului pedagogic) la scoala primară română din Solca, în care apar următoarele cadre didactice: George Dorofteiu - președinte (de fapt directorul scolii) Olimpia Traci - grefiera (secretara consiliului pedagogic) Eusebie Braha Veronica Gaina Structura claselor de la această scoală era următoarea: clasă I - domnul Braha, clasă a II-a - domnișoara Traci, clasă a III-a - doamna Gaina, cu 102 copii (anul III cu 46 copii și anul IV cu 56 copii), clasă a IV-a (anul V cu 45 și anul VI cu 57 copii) domnul Dorofteiu cu 102 copii.

Datorită lipsei de spațiu, camerele fiind "nesănătoase" și prea mici (30 m.p.) la propunerea învățătoarei Gaina se hotărâse ca anii școlari III și V să frecventeze scoala zilnic. În același timp, învățatorul Eusebie Braha propunea dirigintei să ia măsuri pentru largirea scolii de aici de la 4 la 6 clase. În situația comunicată la sfârșitul anului școlar, în iulie, se precizează că în acest an școlar fuseseră înscriși 324 elevi.

De fapt aceasta era una dintre cele două scoli; a doua scoală fiind "Scoala primară germană" amândouă funcționând în cadrul aceluiași local închiriat de la Fondul religios ortodox local, cu totul impropriu pentru desfășurarea învățământului.

Ca argument al faptului că în primii ani ai perioadei interbelice existau la Solca două scoli aducem în sprijin, în afara de cele două denumiri și următoarea dovadă: într-un proces verbal din 18 sept. 1922, la o conferință a corpului didactic sunt pomeniți George Dorofteiu, înv. sup. președinte, Berta Dorofteiu, înv. def. ca grefiera, Veronica Gaina, înv. def., Olimpia Traci, înv. def. și Virginia Vasilovschi înv. provizorie.

Câteva luni mai târziu, la 15 dec. 1922, cu ocazia unei inspecții la scoala primară germană din Solca sunt pomeniți: "dirigintele scolii", adică directorul, înv. superior Piotrovski Georg, iar ca membri ai corpului didactic Guminski Oscar, învățător, învățătoarea Guminski Iosefine, inspectorul școlar județean fiind G. Dorofteiu.

Or faptul că aproximativ la începutul aceluiași an școlar sunt pomenite două consilii ale învățătorilor cu președinți diferiți, constituie încă o garanție asupra existenței celor două scoli. Cea germană avea în octombrie 1921, 119 elevi înscriși. Atât unii cât și ceilalți membri ai corpului didactic erau profund nemulțumi de condițiile impropii, total necorespunzătoare în care se desfășura activitatea școlară; camerele prea înguste și reduse ca număr, aerul umed și viciat, lipsa mobilierului și a mijloacelor de învățământ, etc., fapt ce periclitează nu numai sănătatea cadrelor ci și a copiilor care, așa cum se spunea "patimesc grozav din starea aceea de lucruri".

Anii de după primul război mondial aveau să fie în continuare grei, plini de suferințe și privațiuni, îndeosebi pentru masele populare. De acest lucru erau să fie afectați în parte și intelectualii care în Solca sufereau foarte mult de pe urma scumpetei cu atât mai mult ridicată cu cât se spune într-un proces verbal din decembrie 1922 "Solca e stațiune climaterică, frecventată anual de câte 1000 până la 1500 de mușafiri, dar acest fapt scumpetea traiul în întregime astfel ca corpul didactic nu mai poate face fața scumpetei enorme ce rezultă din faptul menționat mai sus cu retribuțiile destinate pentru învățătorii rurali". Aceasta însă nu era destul căci, așa cum se menționează mai departe "ceea ce li îngreua traiul ba îl face insuportabil este chiria care se urca de multe ori la preturi de necrezut". Astfel "dirigintele scolii" (directorul) care nu avea locuința proprie trebuia să plătească 250 de lei în timp ce primea de la primărie numai 20 de lei "drept chirie normată de legea de salarizare austriacă", adoptată pe vremuri. Ca urmare, întrucât cadrele didactice din mediul urban beneficiau de o retribuție mai ridicată se exprima dorința corpului didactic ca "în noua reformă administrativă să fie Solca considerată ca comună urbană".

Cât privește gradul de pregătire a corpului didactic, în același proces verbal de inspecție se făcea aprecierea că: "S-a observat chiar unele rezultate excelente ceea ce se resfrânge asupra sănătății și destoiniciei corpului didactic". Stăpâneau bine metodele de predare așa încât inspectorul nu putea obiecta nimic "fiind întreg corpul didactic praxă delungată și destul de rutinat". Între altele scopul inspecției fusese și acela de a vedea dacă corpul didactic de la scoala primară germană este în măsură să predea în limba română, impresiile fiind la sfârșit desigur pozitive. Se pare că cele două scoli s-au contopit în anul școlar 1923-1924